

Proposta d'esmenes a la Llei d'Educació de Catalunya

CONSIDERACIONS GENERALS

En el text presentat al Parlament, del projecte de Llei d'Educació de Catalunya (LEC), s'han incorporat modificacions substancials respecte al text anterior i s'introdueixen canvis importants en l'actual organització del sistema educatiu català.

Des de la UGT de Catalunya i FETE-UGT, com a signants del Pacte Nacional per l'Educació (PNE), considerem que a la LEC no hi és suficientment recollit ni l'esperit de consens ni el conjunt d'objectius que ens van conduir a una part important de la comunitat educativa catalana a subscriure el contingut del Pacte.

En els aspectes educatius i pedagògics hi trobem a faltar unes orientacions que justifiquin i orientin els canvis que es volen introduir en l'estructura organitzativa, i, a més, considerem que hi falten els elements definitoris que permetin veure quines **noves estratègies s'empraran per a assolir la millora dels resultats educatius dels alumnes.**

Com a text normatiu, al qual se li vol atribuir un llarg recorregut en el temps, considerem que en molts aspectes no conté la suficient concreció que permeti veure amb claredat quins són els canvis que es consideren prioritaris i quin pot ser l'abast real del seu futur desplegament.

Ens preocupa el termini de vuit anys que es preveu de desplegament de la Llei, que ens sembla que aporta confusió, i **la manca d'una primera definició dels pressupostos que l'acompanyaran.** Entenem que aquests dos fets provoquen molts dubtes quant a les possibilitats reals d'introduir canvis en profunditat en molts dels àmbits que es preveu que abasti la LEC

En conjunt, és un text que en els aspectes de política educativa, no va més enllà ni aprofundeix suficientment en els canvis que ja estableix la Llei Orgànica d'Educació (LOE), i que, en contraposició, **en els aspectes de gestió del personal que treballa en el sistema educatiu públic entra en un grau de detall tan gran que a la pràctica suposa un canvi substancial de les condicions de treball, sense haver negociat ni acordat prèviament aquests canvis en els processos de negociació col·lectiva que, amb caràcter preceptiu, preveu l'ordenament jurídic vigent.**

L'objectiu explicitat pel Govern de Catalunya d'aprovar la primera Llei educativa pròpia de Catalunya, es pretén dur a la pràctica amb un text dirigit, quasi en la seva totalitat, a introduir canvis en l'estructura actual del sistema educatiu públic que es desenvolupa en els centres educatius dels quals són titulars les administracions públiques. Una part important del projecte de la Llei es dedica a modificar, sense cap tipus de negociació prèvia, les condicions laborals dels treballadors i treballadores del sector educatiu públic.

Considerem que en l'elaboració de la primera Llei educativa pròpia de Catalunya no s'ha utilitzat tot el potencial de les competències exclusives que en matèria d'educació es recullen a l'actual Estatut d'Autonomia de Catalunya.

Considerem que a la part expositiva de la LEC s'haurien d'explicitar els principis que han d'orientar el posterior desenvolupament, que, entre d'altres, són els següents:

- El desplegament d'un projecte educatiu de Catalunya, que abordi les grans línies estratègiques de l'educació per al país, afavorint la concreció successiva de projectes educatius territorials i de projectes educatius de centre.
- La implantació de la cultura de l'avaluació en el conjunt del sistema educatiu, que permeti un millor coneixement del seu funcionament i dels resultats.
- El desenvolupament de l'exercici democràtic i responsable de l'autonomia de centre.
- Una planificació de les necessitats educatives territorialment equilibrada i que emmarqui en la prestació del servei educatiu la totalitat de centres sostinguts amb fons públics, de manera que aquest es presti en un marc que garanteixi la integració de tot l'alumnat, la igualtat d'oportunitats i la llibertat d'ensenyament.
- El reconeixement social de la funció docent del professorat.
- El reconeixement del paper fonamental de les famílies en el procés educatiu i potenciar la seva participació en la vida escolar.
- L'acostament de les decisions al territori i als ciutadans i ciutadanes, impulsant la descentralització i la corresponsabilització dels ajuntaments, d'acord amb els principis de subsidiaritat i autonomia municipal, amb la corresponent i suficient dotació de recursos.
- El compromís de garantir la igualtat d'oportunitats, l'equitat i la qualitat del sistema educatiu.
- El compromís de garantir el sosteniment del servei públic d'educació, prioritàriament en els nivells que a la mateixa Llei es recullen com a obligatoris.

EN ASPECTES CONCRETES

TÍTOL III . Servei públic educatiu

1- El Projecte de LLei s'allunya en molts casos dels compromisos adquirits pel Govern de la Generalitat amb la societat civil al Pacte Nacional per a l'Educació (en endavant, PNE)

Un clar exemple n'és el concepte de Servei Públic Educatiu, definit en el PNE com un «servei essencial

de la comunitat, destinat a fer que l'educació escolar sigui accessible a tothom, sense distinció de cap classe, en condicions d'igualtat d'oportunitats, amb la garantia de regularitat i continuïtat, i amb l'adaptació progressiva als canvis socials».

En aquest sentit, els titulars públics i privats de tots els centres es comprometien a què el caràcter específic de cada centre no comporti, en cap cas, selecció de l'alumnat i a què la seva acció educativa sigui vàlida per a qualsevol família. En la pràctica, això requereix també la gratuïtat real i, per tant, les dotacions pressupostàries necessàries per a cobrir l'educació bàsica.

Els contractes-programa, creats, doncs, en el PNE per fer efectiva la gratuïtat en els centres concertats, apareixen en el projecte de llei clarament desdibuixats. S'entenen com un finançament extraordinari per assolir l'equitat i la qualitat així com per fer front a situacions molt concretes de centres concertats situats en entorns socio-econòmicament desfavorits (art.46.6, 82, 187.7 i 187.8),

Entenem que la llei ha de regular i generalitzar els contractes-programa, tal i com van ser definits en el PNE, per aconseguir una única xarxa de centres que conformin el servei públic educatiu, per assolir la gratuïtat real dels ensenyaments i l'equiparació de tots els centres sostinguts amb fons públics, tant pel que fa a les famílies com a les condicions de treball dels professionals de l'educació.

2- Dins del marc de la Planificació de l'escolarització, la llei ha de deixar clara la prioritització en la creació de places en centres de titularitat pública abans de l'ampliació de la concertació de nous llocs escolars (art 42.4).

3- La massificació de les aules va en detriment de la qualitat educativa i de la cohesió social; per tant la llei hauria d'excloure la possibilitat de l'augment de ràtio en un 10% (art 46.2).

4- Per altra banda, la reserva de llocs escolars per atendre l'arribada de nou alumnat amb necessitats educatives específiques de suport educatiu hauria d'extendre's al llarg del curs i no estar limitada a la finalització del procés de matriculació (art 46.1).

Corresponsabilització de tots els centres en l'escolarització d'alumnat

Considerem que la participació del conjunt dels centres educatius sostinguts amb fons públics és necessària per a garantir el futur de la cohesió social que hem assolit a Catalunya. En aquest sentit, entenem que en les etapes d'educació obligatòria s'ha de garantir l'accés en igualtat de condicions (art. 44) i s'ha d'exigir la corresponsabilització de tots els centres en l'escolarització de tot l'alumnat (art. 46) i s'ha d'avançar de forma decidida en la gratuïtat efectiva (art. 48) dels ensenyaments que conformen el currículum escolar.

Beques i Ajuts

Considerem que a la llei no s'abordà suficientment la problemàtica que és dona a Catalunya, de la impossibilitat d'accedir a les beques (art. 6) de moltes famílies catalanes per motiu de renda. El sistema general de beques a l'estudi no discrimina les diferències de poder adquisitiu en relació al nivell de vida que es donen a Catalunya i que, a la pràctica, suposa una discriminació negativa d'unitats familiars d'amplis sectors de la societat catalana.

Aquesta problemàtica s'agreuja en els supòsits d'estudiants d'etapes educatives postobligatòries que es veuen obligats a abandonar el seus estudis per incorporar-se al món del treball sense la preparació i/o la qualificació adient. Atès que aquest fet té unes greus conseqüències posteriors en la qualificació de la

població activa i en la competitivitat de la nostra economia, proposem que s'implanti un sistema complementari d'ajuts adreçat a l'alumnat per a garantir l'inici i la finalització d'estudis professionalitzadors.

Carta de compromís educatiu

Considerem que és important que el conjunt de la comunitat educativa que compona un centre educatiu pugui participar en la revisió, si s'escau, del Projecte Educatiu de Centre, i en la formulació i en l'actualització de la Carta de compromís educatiu que faciliti una bona convivència en el centre (art. 20) i que orientin l'organització pedagògica dels centres (art. 75).

En aquest sentit, considerem que s'hauria d'assegurar la participació del conjunt de la comunitat educativa.

Participació de les famílies en el procés educatiu dels seus fills.

Atesa la responsabilitat que tenen les famílies en el procés educatiu dels seus fills i filles considerem que, pel que fa a l'àmbit educatiu, a la Llei no es garanteix suficientment l'exercici efectiu d'aquesta corresponsabilitat de les famílies en el seguiment de l'evolució escolar dels seus fills ni en la participació en les activitats a què tenen dret de participar.

Entenem que la Llei, a l'article 25.4, es queda en una declaració formal i no dóna una resposta suficient a la necessitat de què els pares i mares que treballen assisteixin a reunions de tutoria o d'altre tipus convocades des de l'escola i a la participació dels pares i mares en els òrgans de participació del centres i, fins i tot, a les variades tasques que es duen a terme a les mateixes associacions de pares i mares.

Malauradament, aquesta situació s'ha agreujat per la realitat social i laboral de moltes famílies nouvingudes que, per causa d'incapacitat de conciliar la vida laboral i familiar, no poden dedicar el temps que haurien de dedicar al seguiment de l'educació dels seus fills. Considerem que s'ha de mantenir el valor de la llarga i profitosa tradició de la participació de les famílies en els àmbits de participació de les nostres escoles.

Educació infantil: primer cicle

Atesa la importància que té aquesta etapa educativa i que es posa de manifest al propi articulat (art. 54), tant pel que fa al desenvolupament de les capacitats, de les relacions afectives, a l'adquisició d'instruments d'aprenentatge i a la progressiva autonomia personal, com per la conciliació de la vida laboral dels pares i mares amb la responsabilitat en l'educació dels seus fills, considerem que la Llei hauria d'avançar més en l'establiment d'un marc escolar i social que possibiliti l'exercici efectiu del dret que tenen les famílies en participar en l'àmbit educatiu en l'educació dels seus fills, també en aquesta etapa que considerem que es fonamental per a la futura evolució personal i escolar dels infants.

Considerem que el fet de que encara no s'hagi assolit la plena escolarització en la primera etapa i de que una gran part de l'oferta pública es promogui a través de la col·laboració dels ajuntaments, ens fa estar molt atents a que el servei educatiu abasti el conjunt de les sol·licituds que es rebin en els períodes de preinscripció i que es presti en unes condicions que garanteixi una qualitat similar en el conjunt dels centres dels que siguin titulars les administracions públiques.

Incidint en la necessitat de la conciliació laboral i familiar, considerem que es produeix un greuge respecte als infants que neixen després de les dates assenyalades en els requisits generals de la preinscripció. Proposem que a la Llei s'estableixi un mecanisme que permeti que s'estableixi una reserva i/o una ampliació

de places per a que els infants es puguin incorporar al primer any del cicle 0-3 anys en períodes diferents a l'establert amb caràcter general.

Ensenyament postobligatori no presencial

Considerem que l'educació no presencial (art. 53) ha de tenir un paper important en el nostre sistema educatiu. Però entenem que ha de ser una oferta complementària a la presencial, com és el cas del Batxillerat nocturn, i que, en molts altres casos, ha de ser una via alternativa a la presencial que es segueix una vegada s'han assolit les competències bàsiques de l'educació obligatòria i de l'alfabetització digital.

Considerem que donada la importància que ha d'assolir l'educació no presencial, s'ha de concretar més l'abast de l'art. 53, relatiu a l'Educació no presencial, i de la Disposició Final Primera, relativa a la creació i regulació del Centre Singular per a l'Educació no presencial.

L'aposta per incentivar i incrementar el percentatge de persones que cursen estudis postobligatoris (Batxillerat, FP, Formació per a les persones adultes) ha de quedar recollida a la futura Llei de manera molt clara i visible.

Ensenyaments professionalitzadors i Formació permanent al llarg de la vida.

Atès el dèficit que hi ha a Catalunya de treballadors i treballadores que acreditin posseir una formació o una qualificació professional i atesa la importància que té per a la competitivitat dels sectors productius i de serveis poder disposar de treballadors qualificats, considerem que a la LEC no s'aborda suficientment aquesta problemàtica.

Aquesta qüestió s'ha de posar en relació directa als objectius de l'Estratègia de Lisboa d'incrementar el percentatge de joves que completen els estudis postobligatoris i del percentatge de la població entre 24 i 65 anys que segueix alguna de les ofertes que constitueixen la formació permanent al llarg de la vida.

Entenem que a la LEC hi hauria d'haver un capítol específic dedicat als ensenyaments professionalitzadors i la Formació permanent al llarg de la vida, que estigués integrat pels Programes de Qualificació Professional Inicial (art. 58), la Formació Professional (art. 60), l'Alternança entre Formació i Treball (art. 61), els Ensenyaments artístics (art. 62), els Ensenyaments d'idiomes (art. 63), els Ensenyaments esportius (art. 64) i l'Educació de persones adultes (arts. 65 a 68).

Tenint en compte l'ampli debat social plantejat entorn la FP i la coincidència temporal amb altres espais de concertació en els que la Formació Professional ha adquirit un destacat protagonisme, semblaria adient recollir els compromisos d'enxampar i donar un nou impuls estratègic a aquests estudis, en sintonia amb el que succeeix en d'altres països europeus.

Consell Català de la Formació Professional

Considerem que la redacció actual de l'art. 159 constitueix una reducció de les funcions reconegudes al Consell que es contempen en el Decret de constitució del mateix. A més, hem de considerar que el Govern de la Generalitat s'ha compromès mitjançant l'Acord Estratègic a modificar el reglament del Consell per adaptar-lo als nous requeriments que es derivaran de la posada en marxa del Pla FP.Cat.

Proposem que a la LEC es faci menció expressa a les funcions previstes al Decret de creació, de forma que la futura modificació del Reglament tingui un fàcil encaix i no es vegi limitat per la reducció de les

funcions que ara es recullen a l'art. 159.

Tant en el II Pla de la Formació Professional de Catalunya com en el Pla FP.Cat, aprovats pel Govern de la Generalitat, es contempla i es temporalitza un increment de les actuacions que ha de realitzar el Consell Català de la Formació Professional en relació a la integració de la FP i al desplegament i seguiment dels esmentats Plans.

L'Educació en el lleure

L'educació en el lleure ha de quedar recollida de manera més concreta en l'articulat de la Llei. L'educació, en tant que factor principal de la cohesió social, requereix de la previsió, per part de les administracions, dels ajuts a les famílies que més ho necessiten. Així, és important que la futura Llei reguli les activitats socio-educatives, vetlli per la igualtat d'oportunitats en el seu accés, en garanteixi la qualitat i unes condicions de treball dignes per als professionals que les duen a terme.

La gestió democràtica i responsable dels centres

La gestió democràtica i responsable dels centres és un altre dels pilars bàsics del sistema educatiu que cal aplicar al conjunt de centres sostinguts amb fons públics. La Llei haurà de definir, amb major claredat que ho fa en el projecte, els diferents òrgans de gestió i participació i delimitar la funció de cadascun. Pel que fa al consell escolar de centre, màxim òrgan de govern, participació i control de la gestió, cal concretar les funcions i composició de manera equivalent en tots els centres que conformen el servei públic educatiu.

Municipalització

Pel que fa als processos de municipalització, previstos al Projecte, considerem del tot irrenunciables els següents principis, que en cap cas queden garantits actualment en el text:

-l'existència d'un model únic pel que fa a la planificació dels diferents ensenyaments que poden ser objecte d'assumpció i gestió per part dels ajuntaments - 0-3 anys, artístics i adults, , sense que això pugui suposar una desresponsabilització del Departament d'Educació sobre qüestions que li són pròpies.

-no contemplem cap possibilitat de traspàs relacionat amb les polítiques de personal, ja que entenem que la gestió del seu personal és una competència exclusiva del Departament d'Educació, tal i com es recull de manera textual en el PNE.

Gestió dels centres públics

Contractació d'operacions de Tresoreria

Entenem que els centres educatius públics de la Generalitat i els directors i directores, com a responsables dels centres, no han de contractar directament operacions de tresoreria (art. 179.3).

Considerem que «si hi han uns ingressos meritats pendents de cobrament», ha de ser la pròpia Generalitat qui contracti una línia d'operacions de tresoreria per a finançar el «deute temporal transitori de recursos financers» i sigui l'administració autonòmica, titulars dels centres educatius públics, qui traslladi aquests recursos als centres que encara no hagin rebut les partides econòmiques compromeses per al seu normal funcionament.

Els professionals de l'educació

1- El Projecte recull a la seva Disposició transitòria segona el compromís per part del Departament de

destinar el recursos econòmics necessaris per tal d'assolir la plena **homologació retributiva i de condicions de treball del professorat dels centres integrats en el servei públic d'educació**, fixant un termini de vuit anys . aquest termini hauria de ser de quatre anys tant pel que fa a l'homologació retributiva com a la de les condicions de treball, entenent-se per això, l'horari lectiu.

2- «Per a nosaltres és imprescindible que la LEC reconegui i reguli l'existència d'àmbits d'exercici professional diferents a la docència que ja fa uns anys vénen fent intervencions a l'acció educativa des dels diferents camps, els aprenentatges d'hàbits d'autonomia i hàbits socials dels més petits, la psicologia, l'educació social, la fisioteràpia, suport a l'aplicació de la inclusió de l'alumnat amb necessitats educatives especials, etc.

Caldrà que la LEC situï aquests professionals dins del marc legislatiu corresponent, contractats laborals indefinits de la Generalitat de Catalunya, però amb el reconeixement social i administratiu que la importància de la seva tasca mereix, tenint-los presents en els òrgans organitzatius dels centres educatius com el claustre, el projecte educatiu, etc.

El personal contractat laboral del Departament d'Educació que atén directament alumnat i realitza tasques educatives hauria de ser considerat com a membre de ple dret en el claustre del centre on està destinat. Demanem que la LEC reculli explícitament aquest punt.

3- El Projecte inclou un extens i detallat títol, el VIIIè, relatiu al professorat i altre personal dels centres educatius.

Els empleats públics tenen el dret a la negociació col·lectiva , representació i participació institucional per a la determinació de les seves condicions de treball. L'Estatut Bàsic de l'Empleat Públic determina un llistat de matèries objecte de negociació. Aquest precepte no queda respectat en la LEC, ja que en el seu capítol VIII entra a regular aquesta matèria directament, obviant el deure de negociar prèviament amb els representants sindicals. En aquest sentit, són totalment inadmissibles els articles 117, que regula l'adquisició de graus docents; 121, que regula la jornada de treball, i 122, que regula les retribucions complementàries.

En el projecte de llei desapareix l'article 80 de l'Avantprojecte que deia que «l'Administració de la Generalitat ha de promoure l'elaboració d'un estatut docent que reguli els aspectes generals de la professió i les condicions específiques de l'accés a la professió docent així com els criteris bàsics del seu exercici i les competències professionals exigides per exercir la professió docent amb qualitat en els centres educatius de Catalunya.»

Nosaltres havíem demanat que la llei no entrés a regular les condicions de treball del professorat ja que aquestes són matèria de negociació col·lectiva tal com marca la normativa bàsica.

En canvi, si que s'hauria de preveure, efectivament, l'elaboració d'un estatut docent i donar les seves bases. Està fora de lloc, però, tot el minucios detall dels articles que formen el nucli d'aquest títol VIII.

4- Sistema de provisió de llocs de treball en centres públics.

Entenem que amb la provisió general i l'específica de llocs de treball es pot garantir la dotació de les plantilles que necessiten els centres d'acord amb el projecte educatiu que tenen establert. Demanem que es retiri de la llei la provisió especial de determinats llocs de treball (art 111).

Nosaltres pensem que la lliure designació contradiu els principis de publicitat, mèrit i capacitat que han de regular tots el mecanismes de provisió de llocs de treball del funcionariat. I, per tant, creiem que aquesta fórmula de provisió ha de desaparèixer de l'articulat.

Quant a l'anomenada provisió específica, entenem que aquesta pot ser una condició perquè es puguin tirar endavant el seus projectes. Pensem, però, que aquests llocs haurien de estar ben catalogats i detallats per a cada centre, com a complement de la plantilla de docents que li es assignada per tal de poder desenvolupar el currículum prescrit a la normativa vigent.

5- El Projecte obre les portes a una nova figura docent als centres públics: el professorat amb contractació laboral. Nosaltres **pensem que aquesta contractació laboral de docents als centres públics no es cap guany per a la qualitat del servei públic educatiu, ans al contrari. Per tant, proposem la supressió dels esmentats articles.**

6- **La promoció docent que regula l'article 117 s'ha d'articular sobre la base d'una acreditació periòdica de mèrits professionals, en la que no excloem l'avaluació de la tasca docent voluntària, mai punitiva i que permeti escurçar el temps per a l'obtenció del grau.** L'avaluació de la docència ha de ser una funció externa als centres. Ha de ser també multifactorial i, per això, proposem que el projecte estableixi quins són els indicadors que haurà d'acreditar el professorat per obtenir una avaluació positiva de la seva tasca. Així mateix, pensem que en cap cas aquests indicadors poden fer només referència als resultats acadèmics dels alumnes.

Barcelona ,12 de novembre de 2008

